

4. Зуйков Г. Г. К вопросу о понятии причин преступления и условий, способствующих его совершению / Г. Г. Зуйков // Вопросы предупреждения преступности. – М.: Юрид. лит-ра, 1995. – № 2. – С. 3-18.

УДК 343.236.4:343.916

Кучменко С. В., здобувач,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СТВОРЕННЯ НЕ ПЕРЕДБАЧЕНИХ ЗАКОНОМ ВОЄНІЗОВАНИХ АБО ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ

Збройний конфлікт, що триває на Сході України, приносить нашій державі надзвичайно важкі наслідки. Щодня суспільство отримує тривожну інформацію про втрати серед цивільного населення на тимчасово окупованій території України, втрати серед особового складу військовослужбовців Збройних Сил України, Національної Гвардії та інших передбачених законом збройних формувань, які перебувають у зоні проведення АТО, інформацію про пошкодження об'єктів інфраструктури, відсутність забезпечення громадян на тимчасово окупованих територіях продовольством та предметами першої необхідності тощо. Тому сьогодні органи усіх гілок влади намагаються всіма наявними та доступними правовими способами протидіяти ситуації, що склалась, в тому числі утворенню не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань як на території України, так і на тимчасово окупованих територіях.

У положеннях Конституції України вказано, що «на території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом» (ч. 6 ст. 17). При цьому, незаконними вважаються як воєнізовані формування, створення яких заборонено Конституцією, так і воєнізовані таїншого роду збройні формування, створення та існування яких не передбачені законами України.

Саме тому стаття 260 Кримінального кодексу України встановлює відповідальність за створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань.

У свою чергу під воєнізованими слід розуміти формування, які мають організаційну структуру військового типу, а саме: єдиноначальність, підпорядкованість та дисципліну, і в яких проводиться військова або стройова чи фізична підготовка. Під збройними ж формуваннями слід розуміти воєнізовані групи, які незаконно мають на озброєнні придатну для використання вогнепальну, вибухову чи іншого виду зброю [1].

Однак незалежно від своєї організаційної форми, вони являють серйозну загрозу громадській безпеці загалом, не зважаючи на те, з якою метою створюються, та чи беруть вони участь у вчиненні різного роду злочинних посягань.

Відповідно до чинного законодавства на території України створені і функціонують наступні законні збройні формування: Збройні Сили України, Служба безпеки України, Державна прикордонна служба України, Національна поліція України, та Національна Гвардія України. Окрім того у їх складі можуть створюватись різного роду формування, порядок створення та діяльності яких регулюється відомчими, міжвідомчими та іншими нормативно-правовими актами. На них Законами України покладені відповідні завдання та обов'язки, а саме: оборона України, забезпечення державної безпеки України, забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, а також охорона прав і свобод людини, протидія злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Відповідно усі решта воєнізованих або збройних формувань, за умови якщо вони не утворені відповідно до вимог діючого законодавства України, вважаються незаконними, а особи які причетні до їх створення, беруть участь у їх діяльності, надають будь-якого роду допомогу тощо – повинні нести відповідальність, передбачену законом.

Однак Україна, у зв'язку з проведенням Антитерористичної операції на Сході, зіткнулась з рядом проблем, пов'язаних із створенням та подальшою діяльністю не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. З однієї сторони – це були формування, що виступили на захист територіальної цілісності, суверенітету та незалежності України, з іншої сторони – формування, які мають на меті зовсім протилежне. До першої групи можна віднести осіб, які самоорганізувалися в батальйони й вирушили на Схід України захищати кордони з тими ресурсами, які вони самостійно змогли дістати. Згідно зі змінами до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 7 квітня 2015 року учасниками бойових дій вважаються особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в АТО (п. 20 ст. 6) [2].

Фактично Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» — це єдиний законодавчий акт, у якому визнається факт участі добровольців у бойових діях. Ні в Законі «Про боротьбу з тероризмом», ні в жодному іншому, що стосується безпеки та оборони, не передбачена можливість залучення добровольчого ресурсу для захисту держави [2].

Водночас існують й інші не передбачені законом воєнізовані або збройні формування – так звані «бойовики ДНР та ЛНР». Однак не зважаючи на це, у першому та другому випадках особи будуть нести однакову відповідальність об'єднуючись у подібні об'єднання, формування.

Тому питання щодо притягнення винних осіб завчинення злочину, передбаченого ст. 260 КК України потребує додаткового вивчення та опрацювання, оскільки залишається відкритим ряд питань щодо діяльності такого роду злочинних об'єднань в умовах проведення Антитерористичної операції, як на тимчасово окупованих територіях так і на підконтрольних Україні.

Література

1. За створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань – 15 років позбавлення волі / Офіційний портал Прокуратури Чернівецької області / Відділ організаційного та правового забезпечення прокуратури Чернівецької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://chrn.gp.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=170677

2. Як визначити правовий статус «невидимих» бійців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Society/160362>

УДК 343.1 (043.2)

Ланцедова Ю. О., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ІЗ БАГАТОРАЗОВИМ ВІДСТОРОНЕННЯМ СУДДІ ВІД ПОСАДИ У ЗВ'ЯЗКУ З ПРИТЯГНЕННЯМ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Безпека людини разом із її життям, здоров'ям, честю, гідністю і недоторканістю визнані в українській державі ч. 1 ст. 3 Конституції України найвищою соціальною цінністю, утвердження та забезпечення чого поряд із іншими правами та свободами людини складає, згідно вимог ч. 2 даної статті, головний обов'язок держави та основну спрямованість діяльності державних органів. Тому юристи-науковці не можуть стояти осторонь і не зреагувати на лист ученого секретаря Науково-консультативної ради при Вищому адміністративному Суді України від 13.12.2016 р., № 2468/7-14/16 про прохання допомогти подолати розбіжності у судовій практиці із можливістю багаторазового відсторонення судді від посади в одному і тому ж кримінальному провадженні у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності, що автор пропонує вирішувати таким чином.

Відсторонення від посади судді у зв'язку з притягненням до